

Spoznávame Bibliu

Prvá kráľov 1:1-1:53

Úvod

Po Prvej a Druhej Samuelovej sa v dnešnej relácii dostávame k Prvej kráľov. Po nej nasleduje Druhá kráľov a dve knihy Kroník. Pôvodne tieto dvojice kníh neboli rozdelené – bola jedna kniha Samuelova, jedna kniha Kráľov a jedna kniha Kroník. Až prekladatelia Septuaginty tieto knihy rozdelili a urobili tak jednoducho pre pohodlie čitateľa. Myslím si, že to bolo celkom múdre rozhodnutie.

Aj keď autor Prvej a Druhej kráľov nie je známy, boli napísané, keď ešte stál prvý chrám (viď 1Krľ 8:8). Tradične sa za autora považuje Jeremiáš, no moderná veda pripisuje autorstvo jednoducho „prorokom“.

Charakteristické pre tieto dve knihy je to, že každý kráľ je posudzovaný podľa Dávida a porovnávaný s ním. Inými slovami, budeme teraz sledovať Dávidov rod a každý kráľ bude posudzovaný podľa štandardu, ktorý určil Dávid. Úprimne povedané, je to ľudský štandard a nie je to ani najvyšší štandard podľa svetských merítok. No budeme vidieť, že jeden kráľ za druhým nedokázali dosiahnuť ani tento štandard. Vďaka Bohu, boli aj takí, ktorí dosahovali Dávidovu úroveň. Budeme však svedkami toho, že táto časť Písma je dosť smutná. Opisuje dejiny a odhaľuje úpadok a pád kráľovstva: prvé kráľovstvo sa rozdelilo a potom každé kráľovstvo zlyhalo.

Je niekoľko veršov, ktoré vyjadrujú jadro týchto dvoch kníh. Prvé kľúčové verše opisujú úpadok a pád severného kráľovstva: „Izraeliti si osvojili všetky hriechy, ktorých sa dopustil Jarobeám a nevzdali sa ich, kým Hospodin neodlúčil od seba Izrael, ako to predpovedal prostredníctvom svojich služobníkov prorokov. Izrael presídlil z jeho vlasti do Asýrie, kde je dodnes“ (2Krľ 17:22-23).

Druhý kľúčový verš opisuje pád južného kráľovstva: „Tam v Rible, v chamátskom kraji, ich dal babylonský kráľ popraviť. Tak sa Júda dostal do zajatia, preč zo svojej vlasti“ (2Krľ 25:21).

V Prvej kráľov máme *rozdelenie* kráľovstva a v Druhej kráľov jeho *rozpad*. Prvá kráľov začína s kráľom Dávidom a Druhá kráľov končí s babylonským kráľom. Obe knihy

vyjadrujú ľudskú vládu nad Božím kráľovstvom – a výsledok, samozrejme, nie je dobrý. Ak má Boží ľud prežívať požehnanie a dobrodenie, trón na zemi musí byť v súlade s trónom na nebi. No ako budeme vidieť, ľudské plány nemôžu prekaziť Božie zámery.

Prvá a Druhá kráľov sú vlastne pokračovaním príbehu, ktorý sa začal v Prvej a Druhej Samuelovej. Tieto štyri knihy tvoria celok, ktorý sleduje dejiny izraelského národa od jeho najväčšieho rozmachu, vplyvu a blahobytu za Dávida a Šalamúna až po jeho rozdelenie, zajatie a exil oboch kráľovstiev.

Ponaučením týchto kníh je ukázať človeku, že nedokáže vládnuť sebe a tomuto svetu. V týchto štyroch knihách máme vykreslený obraz vzostupu a pádu izraelského kráľovstva.

1. KAPITOLA

Dávidova staroba a Adonijove úklady

Na začiatku prvej kapitoly vidíme Dávida ako starého senilného človeka. Jeden z jeho synov, Adonija, sa pokúsi získať trón. Na popud Nátana a Batšeby vydá príkaz, aby iný z jeho synov, Šalamún, bol pomazaný za kráľa Izraela.

Prvý verš začína smutnou poznámkou.

„Keď bol kráľ Dávid starý, v pokročilom veku, dávali na neho prikrývky, ale nezahrial sa“ (1Krľ 1:1).

Dávid je už starý. Je ťažké si ho predstaviť ako starého. Vždy si Dávida predstavujeme ako malého pastiera. Málokedy o ňom uvažujeme ako o starom, senilnom mužovi, ktorý potreboval ošetrovateľskú starostlivosť.

Jeho syn Adonija zneužil jeho stav. Pokúsil sa dostať na trón a vyhlásiť sa za kráľa. To, samozrejme, nebolo v súlade s Božím plánom. Prišli na rad intrigy – intrigy boli niečím, čo charakterizovalo Dávidovu vládu.

Pozrime sa, kto bol Adonija. V Prvej kráľov sa prvýkrát spomína v nejakej významnej súvislosti.

**„Chaggítin syn Adonija sa vystatoval: „Vládnúť budem ja!“
Zaobstaral si bojové vozy, jazdcov a päťdesiat mužov, ktorí**

**behali pred ním. Otec mu nikdy nevyčítal: „Prečo to robíš?“
Bol peknej postavy a narodila sa po Absolónovi“ (1Krľ 1:5-6).**

Adonija bol Dávidov štvrtý syn, ktorý sa narodil v Hebrone (viď 2Sam 3:4). Jeho matka sa volala Chaggít, jedna z Dávidových žien. Nevieme o nej nič okrem toho, že jej meno znamená „slávnostná“.

„Chaggítin syn Adonija sa vystatoval.“ Povyšoval sa. Stalo sa mu to, čo Pán Ježiš povedal v Lk 14:11: „Veď každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa poníže, bude povýšený.“

Písmo nám približuje veľa vecí o Adonijovi. Bol veľmi pyšný a veľa si o sebe myslel. Veľa si o sebe namýšľal a môžeme v ňom vystopovať charakterové črty, ktoré mal jeho nevlastný brat Absolón, ktorý sa vzbúril proti Dávidovi. Adonija by takisto viedol vzburu proti svojmu otcovi, keby sa s tým niečo neurobilo. Dávid nemal povest' otca, ktorý vychovával svoju rodinu. Viedol neusporiadaný rodinný život. Dávidovmu palácu vládol organizovaný chaos. Adonija využil túto situáciu. Dávid ho nikdy za to nepokarhal. Keď urobil niečo zlé, myslím si, že Dávid sa nad ním len pousmial, ako to zvyknú robiť starí zhovievaví ľudia.

**„Mal dohodu s Cerujiným synom Joábom a s kňazom
Ebjetárom. Tí podporovali Adoniju“ (1Krľ 1:7).**

Joáb, ktorý bol verný Dávidovi po celé roky, teraz prejavoval vernosť Adonijovi. Jeho konanie nie je ťažké pochopiť; pripravoval si teplé miesto a pripravoval sa na budúcnosť. Dávid je už starý a čoskoro ho už nebude. Joáb chcel byť na víťaznej strane. Adonija bol jediný, ktorý urobil kroky k tomu, aby sa dostal na trón. Joáb mal v paláci a na Dávidovom dvore obrovský vplyv. Od začiatku bol Dávidovou pravou rukou. Som si istý, že bol Dávidovi verný. Som presvedčený, že by nedovolil Adonijovi, aby sa Dávída čo len dotkol, ale v tej chvíli chcel, aby sa niekto chopil trónu. Nikto iný z Dávidových synov sa nejavil ako vhodný kandidát. To je zaujímavé, lebo to znamená, že Joáb by si nevybral za kráľa Šalamúna. Podľa mňa bol Dávidovou voľbou Absolón, nie Šalamún. Teraz sa zrejme pousmial nad Adonijom, keď sa chcel chopiť trónu, lebo Adonija sa veľmi podobal na Absolóna.

Adonija usporiadal hostinu. To je osvedčený spôsob, ako si získať podporu pre akýkoľvek projekt. Ak chcete niečo urobiť, urobte hostinu a získate veľkú podporu.

„Adonija raz obetoval ovce, dobytok a vykrmené teľce pri Eben-Zochete, ktorý je pri Én-Rogeli. Pozval všetkých svojich bratov, kráľových synov i všetkých Júdovcov v službe kráľa. Proroka Nátana, Benaju, hrdinov a svojho brata Šalamúna však nepozval“ (1Krl' 1:9-10).

Adonija sa chcel na tejto hostine vyhlásiť za kráľa. Bol zrejme ďalším v poradí, ktorý mal nárok na trón. Bol starší ako Šalamún. Absolón bol mŕtvy, a tak bol ďalší v poradí. Pozvať kráľových synov a vynechať Šalamúna bol odvážny krok.

Adonija vedel, že Nátan by bol na strane Batšeby. Nátan sprevádzal Dávida počas toho hrozného obdobia, keď sa dopustil toho veľkého hriechu. Batšeba bola Šalamúnova matka. Nátan sa vybral za Batšebou.

Nátanov a Batšebin plán

„Nátan povedal Šalamúnovej matke Batšebe: „Nepočula si, že Chaggítin syn Adonija sa bez vedomia nášho pána, Dávida, stal kráľom? Pod' teda, poradím ti, ako zachrániš seba i svojho syna Šalamúna. Chod', zájdi ku kráľovi Dávidovi a spýtaj sa ho: „Či kráľ, môj pán, neprisahal svojej služobnici: „Tvoj syn Šalamún bude po mne kráľom a on zasadne na môj trón?“ Prečo sa stal teda kráľom Adonija?“ Kým sa tam budeš zhovárať s kráľom, prídem za tebou a potvrdím tvoje slová“ (1Krl' 1:11-14).

Nátan začal konať za Dávidovým chrbtom. Keď sa Batšebe narodil ich druhý syn (prvý syn zomrel), Dávid jej sľúbil, že sa stane kráľom. To bol Šalamún. Dávid však nerobil nič pre to, aby sa na trón dostal. Myslím si, že Dávid nebol nadšený myšlienkou, že by sa stal kráľom. Nátan chcel teraz zobudiť senilného kráľa, aby videl, čo sa mu deje rovno pod nosom.

„Nato sa Batšeba odobrala do izby ku kráľovi. Kráľ bol už veľmi starý a Šunémčanka Abišag ho opatrovala. Batšeba úklonom pozdravila kráľa. Kráľ sa spýtal: „Čo si želaš?“ Odpovedala mu: „Pán môj, prisahal si predsa svojej služobnici na svojho Boha Hospodina: „Tvoj syn Šalamún sa stane po mne kráľom, on zasadne na môj trón.“ Teraz sa však stal kráľom Adonija a ty, môj pán a kráľ, o tom ani nevieš. Obetoval množstvo dobytká, vykŕmených teliec a oviec. Pozval všetkých kráľovských synov, kňaza Ebjatára, veliteľa vojska Joába, no tvojho služobníka Šalamúna nepozval. K tebe sa upínajú oči celého Izraela, môj pán a kráľ, aby si im oznámil, kto zasadne ako nástupca na trón môjho pána a kráľa. V prípade, že by sa môj pán a kráľ odobral k svojim predkom, mňa a môjho syna Šalamúna budú pokladať za hriešnikov“ (1Krľ 1:17-21).

Dávid nekonal, čo sa týka výberu následníka trónu spomedzi svojich synov. Adonija bol zrejme veľmi príťažlivý, krásny a schopný muž, a mnohí zrejme chceli, aby sa stal kráľom.

„Kým sa ešte zhovárala s kráľom, vstúpil prorok Nátan. Kráľovi oznámili: „Je tu prorok Nátan.“ Keď predstúpil pred kráľa, poklonil sa mu tvárou po zem. Nátan sa potom spýtal: „Môj pán a kráľ, ty si to povedal: „Adonija sa stane mojím nástupcom a zasadne na môj trón?“ (1Krľ 1:22-24).

Nátan a Batšeba chceli vedieť, či si Dávid vybral Adoniju za následníka trónu. Dávid, samozrejme, o tom nič nevedel.

„Vtedy sa kráľ Dávid ujal slova a povedal: „Zavolajte mi Batšebu!“ Keď prišla pred kráľa, zastala pred ním. Kráľ prisazne vyhlásil: „Akože žije Hospodin, ktorý ma vykúpil zo všetkých mojich útrap, ešte dnes presadím to, k čomu som sa ti zaviazal prísahou na Hospodina, Boha Izraela, že mojím

nástupcom, ktorý po mne zasadne na môj trón, bude tvoj syn Šalamún“ (1Krľ 1:28-30).

Všimnime si, že keď Dávid hovoril Batšebe o Šalamúnovi, povedal: „tvoj syn“, a nie „náš syn“. Dávid nebol veľmi nadšený týmto chlapcom. Nazdávam sa, ako budeme aj vidieť, že nemali veľa spoločného.

„Vtedy sa Batšeba poklonila tvárou po zem, vzdala kráľovi poctu a zvolala: „Nech žije môj pán, kráľ Dávid, naveky!“ Potom kráľ Dávid prikázal: „Zavolajte mi kňaza Cadóka, proroka Nátana a Jojadovho syna Benaju!“ Keď pred neho predstúpili, kráľ im povedal: „Vezmite so sebou služobníkov svojho pána, vysaďte môjho syna Šalamúna na mulicu a odvedte ho dolu ku Gichónu“ (1Krľ 1:31-33).

Králi jazdili na mulici, zatiaľ čo vojaci jazdili na koňoch. V Zjavení Jána sa píše o štyroch koňoch, ktoré poukazujú na nepokoje a vojny. Takisto keď sa Pán Ježiš Kristus vráti na túto zem, príde na bielom koni, čo poukazuje na vojnu. Potlačí vzburu na zemi; a každé koleno sa pred Ním skloní. Keď prišiel prvýkrát na zem, neprišiel vyhlasovať vojnu. Prišiel, aby sa obetoval ako Mesiáš Izraela; do Jeruzalema prišiel na osliatku. Prišiel ako Kráľ. Dávid dal teda posadiť Šalamúna na mulicu, na svoje kráľovské zviera.

Pomazanie Šalamúna za kráľa

„Kňaz Cadók, prorok Nátan, Jojadov syn Benaja, Keret'ania a Pelet'ania zišli dolu, vysadili Šalamúna na mulicu kráľa Dávida a odvedli ho ku Gichónu. Kňaz Cadók vzal z posvätného stanu roh s olejom a Šalamúna pomazal. Potom zatrúbili a všetok ľud volal: „Nech žije kráľ Šalamún!“ (1Krľ 1:38-39).

Teraz už nebolo pochyb o tom, koho si Dávid vyvolil za následníka trónu. Šalamún sa stal kráľom.

„Všetok ľud ho nasledoval, hral na píšťaly a radoval sa tak hlučne, že sa zem div nerozpukla. Počul to Adonija a všetci pozvaní, čo boli s ním, práve vtedy, keď skončili hostinu. Keď Joáb počul zvuk trúby, spýtal sa: „Prečo je toľko hluku v meste?“ (1Krľ 1:40-41).

Posol, ktorý priniesol Adonijovi podrobnú správu, nakoniec povedal:

„Ešte aj kráľovi služobníci prišli blahoželať nášmu pánovi, kráľovi Dávidovi: „Nech tvoj Boh ešte viac preslávi meno Šalamúna než je tvoje a nech jeho trón vyvýši ešte viac ako tvoj!“ Kráľ sa na lôžku uklonil a dodal: „Nech je zvelebený Hospodin, Boh Izraela, že mi dnes dal vidieť nástupcu na mojom tróne!“ (1Krľ 1:47-48).

Dávid svojimi slovami spečatil vyhlásenie Šalamúna za kráľa.

„Tu sa všetci Adonijovi hostia predesili, vstali a každý šiel svojou cestou. Adonija mal zo Šalamúna strach. Vstal, odišiel a chytil sa rohov oltára“ (1Krľ 1:49-50).

Adonijovi podporovatelia sa zľakli a rýchlo utiekli. Vedeli, že budú za zradcov. Adonija, v strachu o svoj život, vošiel do svätostánku a chytil sa rohov oltára.

„Šalamúnovi oznámili: „Adonija má zrejme strach z kráľa Šalamúna, keď sa drží rohov oltára a žiada: „Nech mi hneď teraz kráľ Šalamún odprisahá, že nedá sťat' mečom svojho služobníka.“ Šalamún odpovedal: „Ak sa zachová čestne, ani vlas mu z hlavy nespadne. No ak sa zistí, že sa previnil, zomrie“ (1Krľ 1:51-52).

Šalamún bol k Adonijovi veľmi férový. Ak sa Adonija zachová čestne, nič sa mu nestane.

„Potom ho dal kráľ Šalamún odvieť preč od oltára. Keď sa potom prišiel pokloniť kráľovi Šalamúnovi, Šalamún mu povedal: „Chod' domov!“ (1Krľ 1:53).

Adonija sa prišiel novému kráľovi pokloniť a ten ho prepustil domov.